

odvjetnik **DAMIR JELUŠIĆ**, dipl.iur.
Odvjetničko društvo Vukić, Jelušić,
Šulina, Stanković, Jurcan&Jabuka
Rijeka, Nikole Tesle 9/V-VI.

NEUJEDNAČENOST SUDSKE PRAKSE PRI ODREĐIVANJU CIJENE SATA NESTRUČNE TUĐE POMOĆI I/ILI NJEJE

1. TROŠKOVI POTREBE ZA TUĐOM POMOĆI I/ILI NJEGOM KAO PRAVNO PRIZNATI OBLIK NAKNADE IMOVINSKE ŠTETE – PRAVNA PODLOGA

Odredbom je čl. 195/2. derogiranog *starog* Zakona o obveznim odnosima¹, koji se i nadalje primjenjuje u parnicama u kojima je obveza nastala prije stupanja na snagu Zakona o obveznim odnosima², bilo normirano da je odgovorna osoba, u slučaju tjelesne povrede ili narušenja zdravlja³ oštećeniku/ozlijeđeniku dužna, ako isti zbog potpune ili djelomične nesposobnosti za rad gubi zaradu, ili su mu potrebe trajno povećane, ili su mogućnosti njegova daljnjeg razvijanja i napredovanja uništene ili smanjene, plaćati određenu novčanu rentu kao naknadu za tu štetu⁴. Na pravno, pa i terminološki gotovo identičan način, jer je termin *povrijeđeni* iz odredbe čl. 195/2. *starog* ZOO-a u odredbi čl. 1095/2. *novog* ZOO-a supstituiran terminom *ozlijeđeni*⁵, ta je materija regulirana i odredbom čl. 1095. ZOO-a. S obzirom da trajno povećanje oštećenikovih potreba može biti manifestirano u raznim oblicima, apostrofiramo da ćemo se u ovom radu fokusirati na trajno povećanje oštećenikovih potreba koje se javlja kroz njegovu potrebu za korištenjem usluge tuđe pomoći i/ili njege, poglavito one nestručne, i to bilo privremeno, ako je karakter pretrpljenih tjelesnih povreda i narušenja zdravlja takav da iziskuje tu potrebu samo kroz kraći ili dulji vremenski interval koji je oštećenikovih potreban da se rehabilitira, ili trajno, ako su pretrpljene povrede i narušenje zdravlja takvog karaktera da oštećenik određene životne radnje, poslove ili aktivnosti više neće moći obavljati samostalno, već će mu za obavljanje istih permanentno biti potrebna tuđa pomoć i/ili njega. Naposljetku, uvodno treba pripomenuti da se oštećenikovi troškovi nastali uslijed potrebe za korištenjem tuđe pomoći i/ili njege po kriteriju prirode štete smatraju

¹ Zakon o obveznim odnosima (NN 53/91, 73/91, 3/94, 7/96 i 112/01)

² Zakon o obveznim odnosima (NN 35/05 i 41/08)

³ stari ZOO, čl. 195/1.

⁴ stari ZOO, čl. 195/2.

⁵ novi ZOO, čl. 1095/2.

imovinskom štetom⁶, po kriteriju obujma štete pozitivnom štetom⁷, po kriteriju nastanka štete indirektnom štetom⁸, po kriteriju izvjesnosti štete postojećom štetom⁹, po kriteriju predvidivosti štete nepredvidivom štetom¹⁰, po kriteriju utvrđivanja štete konkretnom štetom¹¹, te po kriteriju vrijednosti štete novčanom štetom¹², kao i da se šteta nastala s ovog štetnog vida može naknaditi jednokratnom isplatom novčane naknade, što je u praksi u pravilu slučaj kada potreba za korištenjem ovih usluga traje privremeno, ili pak kroz isplatu novčane rente u onom vremenskom intervalu u kojem oštećenikova potreba za tom vrstom usluga egzistira, a u praksi su u pravilu posrijedi slučajevi toliko teških tjelesnih povreda i trajno teško narušenog zdravstvenog stanja oštećenika koji posljedično iziskuju potrebu za trajnim isplaćivanjem novčane naknade odnosno rente s ove osnove sve dok se takvo stanje eventualno ne izmijeni.

2. NUŽNOST DISTINGVIRANJA STRUČNE I NESTRUČNE USLUGE TUĐE POMOĆI I/ILI NJEGE

U kontekstu je utvrđivanja visine obveze odgovorne osobe spram oštećenika/tužitelja po ovoj štetnoj osnovi u parnici nužno distingvirati stručnu od nestručne tuđe pomoći i/ili njege. To je nužno kako zato jer je cijena sata stručne tuđe pomoći i/ili njege pružena od kvalificirane, educirane i verzirane osobe po naravi stvari viša od cijene sata nestručne tuđe pomoći i/ili njege, tako i zato jer se cijene sata stručne i nestručne tuđe pomoći i/ili njege u parnici moraju utvrđivati na različite načine kako bi se potpuno i pravilno utvrdilo činjenično stanje odnosno točna visina imovinske štete koju je s te osnove pretrpjeo oštećenik i posljedično tome realna visina naknade koju mu sud s te štetne osnove treba odmjeriti kako bi pretrpljena imovinska šteta bila u potpunosti naknađena u skladu s Zakonom normiranim pravom na potpunu naknadu¹³.

3. NESTRUČNA USLUGA TUĐE POMOĆI I/ILI NJEGE

Nestručna usluga tuđe pomoći i/ili njege je ona usluga koju oštećeniku pružaju osobe kojima pružanje usluga te vrste nije struka odnosno koji za pružanje te usluge nisu stručno osposobljeni i educirani, ali mu je privremeno ili trajno pružaju zbog naravi i karaktera odnosa kojeg imaju s istim,

⁶ Berislav Matijević, ŠTETA I NAKNADA IZ OSIGURANJA, Intellectio iuris, 2005.

⁷ ibid.

⁸ ibid.

⁹ ibid.

¹⁰ ibid.

¹¹ ibid.

¹² ibid.

¹³ čl. 190. starog i čl. 1090. novog ZOO-a

obično su posrijedi članovi njegove obitelji. Pomoć se manifestira kroz obavljanje ili pomaganje u obavljanju onih poslova koje je oštećenik prije ozljeđivanja obavljao samostalno, a o kojim se poslovima sve radi i u kojem obujmu, odnosno koliki je dnevni, tjedni ili mjesečni fond sati tuđe pomoći koji je potreban ili je bio potreban da bi pomogatelji te poslove obavili na način i u opsegu u kojima ih je obavljao oštećenik utvrđuje se u svakoj parnici individualno ovisno o okolnostima konkretnog slučaja, od težine i karaktera oštećenikovih povreda i narušenja zdravlja, njegovog zanimanja i slično. Ovisno o tim konkretnim okolnostima svakog slučaja, oblici pomoći mogu biti mnogobrojni, primjerice od pomoći pri oblačenju i svlačenju, preko pomoći u obavljanju poljodjelskih poslova pa sve do fizičke pomoći u obavljanju informatičkih poslova putem uporabe kompjutera po uputama potrebitog. Kad se, pak, radi o njezi obično se radi o nestručnoj medicinskoj njezi pružanoj od strane bliskih osoba, primjerice o njegovanju oštećenika putem hranjenja i pijenja ili pomaganja u hranjenju ili pijenju, redovite periodične promjene položaja nepokretnog oštećenika kako ne bi zadobio dekubitusne rane, davanju medikamentozne terapije ordinirane po liječnicima, previjanju manje zahtjevnih rana i tome slično. Naposljetku, iako sudovi beziznimno oštećenicima naknadu odmjeravaju osnovom tuđe pomoći i njege, držimo da pomoć i njega, iako se neke aktivnosti i radnje pomaatelja doista mogu supsimirati pod oba ta pojma, sadržajno nisu identični, pa bi slijedom toga u svakoj parnici trebalo utvrđivati je li oštećenik imao troškove osnovom potrebe za tuđom pomoći, njegom ili oboje. Postoje, naime, ozljede takvog karaktera i slučajevi u kojima je oštećeniku potrebna samo nestručna tuđa pomoć za obavljanje određenih poslova i aktivnosti, dok mu medicinsku njegu na potreban način pruža medicinska sestra čije troškove, sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju¹⁴, pokriva obvezno zdravstveno osiguranje oštećenika ukoliko ga isti ima, kao i obratno.

4. PRAVILAN NAČIN UTVRĐIVANJA CIJENE SATA NESTRUČNE TUĐE POMOĆI I/ILI NJEGE

Cijena sata nestručne tuđe pomoći i/ili njege na pravilan i zakonit način se u parnici utvrđuje tako da se utvrdi *netto* cijena sata tuđe pomoći i/ili njege koju pruža osoba koja se takvom uslugom bavi u mjestu tužiteljevog prebivališta. Ukoliko, pak, u tom mjestu ima više osoba koje pružaju takvu uslugu, što je obično posrijedi u većim i urbanijim sredinama, tada treba pribaviti podatke od više takvih osoba, te potom na temelju istih izračunati prosječnu cijenu sata nestručne tuđe pomoći i/ili njege. Ako u mjestu tužiteljeva prebivališta ne bi bilo pružatelja takve vrste usluga, tada je, ukoliko iste

¹⁴ Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN 85/06, 105/06, 118/06, 77/07, 111/07 i 35/08)

postoje, te podatke potrebno pribaviti od ustanova koje u mjestu njegova prebivališta pružaju nemedicinsku pomoć ove vrste, pri čemu, ukoliko bi istih eventualno bilo više, također treba pribaviti podatke od njih nekoliko i temeljem njih izračunati prosječnu cijenu sata nestručne tuđe pomoći i/ili njege. Tek podredno, ukoliko parnični sud cijenu sata ne može utvrditi na poviše navedene načine, što će u pravilu biti slučaj u manjim sredinama, tada cijenu sata treba utvrditi prema slobodnoj ocjeni, sukladno odredbi čl. 223. Zakona o parničnom postupku¹⁵. Ukoliko sud cijenu sata ne utvrdi na poviše navedeni način, on pogrešno primjenjuje materijalno pravo i/ili, ukoliko cijenu sata odmah utvrđuje po slobodnoj ocjeni, čini relativno bitnu procesnu povredu normiranu odredbom čl. 354/1. u vezi s odredbom čl. 223. ZPP-a koja je utjecala na zakonitost i pravilnost presude, pa nezadovoljna stranka u pravnom lijeku protiv odluke u kojoj je na nepravilan način utvrđena cijena sata nestručne tuđe pomoći i/ili njege kao žalbene razloge, ovisno o načinu nepravilnog utvrđivanja, treba navesti pogrešnu primjenu materijalnog prava, i to pogrešnu primjenu već spomenutih odredaba čl. 190. starog i čl. 1090. novog ZOO-a, jer pogrešan način utvrđivanja cijene sata može dovesti do toga da tužitelj ne ostvari pravo na potpunu naknadu imovinske štete koja mu temeljem navedenih odredaba pripada, ili relativno bitnu povredu navedenih odredaba ZPP-a. Naime, kao što ni prosječna *netto* plaća nije ista u svim dijelovima zemlje jer je, primjerice, mnogo veća u Zagrebu, Varaždinu ili Puli nego u Vojniću, Vukovaru ili Piškorevcima, tako ni cijena sata nestručne tuđe pomoći i/ili njege nije ista u svim dijelovima zemlje, pa je upravo zato u svakoj parnici treba utvrđivati individualno prema cijeni sata u mjestu tužiteljeva prebivališta, kako bi svaki oštećenik od odgovorne osobe s te osnove namirio onu količinu novčanih jedinica kojom realizira svoje zakonsko pravo na potpunu naknadu štete.

5. JUDIKATURA VRHOVNOG SUDA

Ispravnost u prethodnom poglavlju opisanog pravilnog načina utvrđivanja cijene sata nestručne tuđe pomoći i/ili njege u ovom ćemo poglavlju potkrijepiti citiranjem obrazloženja nekoliko recentnih odluka Vrhovnog suda: *...Drugostupanjski sud je na temelju čl. 382/2. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91., 91/92., 111/99., 88/01., 117/03. i 88/05. - dalje: ZPP) odredio da je revizija protiv te presude dopuštena u dijelu u kojem odluka o sporu ovisi o rješenju materijalnopравnog pitanja utvrđivanja iznosa cijene sata rada osobe koja pruža nemedicinsku tuđu pomoć i njegu, a s obzirom na manji broj potrebnih radnih sati mjesečno od 182 sata, jer da o tome nema ujednačene sudske prakse. Pri tome se poziva na predmete Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj Rev-1459/98, Rev-3014/98 i Rev-605/03. Revizijski sud ispitao je zato pobijanu presudu samo u onom dijelu u kojem je ona pobijana revizijom i u granicama razloga određeno navedenih u presudi drugostupanjskog suda. U postupku koji je prethodio reviziji nije bilo sporno da tužitelj ima pravo na*

¹⁵ Zakon o parničnom postupku (NN 54/91, 91/92, 112/99 i 117/03)

naknadu za nemedicinsku tuđu pomoć i njegu u trajanju 90 odnosno 93 sata mjesečno, tj. prosječno tri sata dnevno. Prvostupanjski sud je utvrdio naknadu s tog osnova u nominalnom iznosu tih troškova u vrijeme njihovog nastanka, tj. pružanja takve pomoći. Budući da tužitelj nije dao dokaz da je te troškove platio trećoj osobi, taj sud zaključuje da tužitelju pripada pravo na naknadu u visini neto zarade osobe koja bi u mjestu u kojem je tuđa pomoć i njega pružana bila sposobna pružiti takvu uslugu. Cijenu sata tuđe pomoći prvostupanjski sud je utvrdio na temelju podataka koje je dostavila Hrvatska gospodarska komora i to za razdoblje 1. siječnja 1995. do 31. prosinca prema neto zaradi kuće pomoćnice. Za 1998. i 1999. godinu cijena sata tuđe pomoći je utvrđena prema osnovici najniže plaće za nekvalificiranog radnika. Taj sud nalazi da je sudska praksa zauzela stajalište da se cijena sata tuđe pomoći i njege utvrđuje prema podacima Hrvatske gospodarske komore te prema podacima o najnižoj isplaćenoj neto plaći u Republici Hrvatskoj. Takva utvrđenja i pravno stajalište suda prvog stupnja prihvaća i sud drugog stupnja. Već je rečeno da je sud drugog stupnja dopustio reviziju jer da o pitanju utvrđivanja iznosa cijene sata rada osobe koja pruža nemedicinsku tuđu pomoć i njegu, a s obzirom na manji broj potrebnih radnih sati mjesečno od 182 sata, nema ujednačene sudske prakse. Valja reći da revizijski sud prihvaća stajališta Općinskog i Županijskog suda u Splitu da naknadu s osnova nemedicinske tuđe pomoći i njege valja dosuditi u nominalnom iznosu tih troškova u vrijeme njihovog nastanka, tj. pružanja takve pomoći, te da kad tužitelj nije dao dokaz da je te troškove platio trećoj osobi, tužitelju pripada pravo na naknadu u visini neto zarade osobe koja bi u mjestu u kojem je tuđa pomoć i njega pružana bila sposobna pružiti takvu uslugu. Vrhovni sud Republike Hrvatske pri tome polazi od činjenice da oštećenikovo imovno stanje valja dovesti u takvo stanje da mu u cijelosti bude nadoknađeno ono što on mora platiti za usluge nemedicinske tuđe pomoći koju mu pruža treća osoba. To, u pravilu, nije opća cijena rada nekvalificirane osobe, već cijena rada koju za takvu vrstu usluge oštećenik mora prosječno platiti u sredini u kojoj živi. U suprotnom bi oštećenik djelomično, a bez svoje krivnje, snosio dio troškova koje mora platiti štetnik ili osoba koja odgovara za štetnika. Revizijski sud ocjenjuje da nije pravilno stajalište izraženo u pobijanoj i prvostupanjskoj presudi da cijenu sata rada osobe koja pruža tuđu pomoć treba utvrditi prema podacima Hrvatske gospodarske komore te prema podacima o najnižoj isplaćenoj neto plaći u Republici Hrvatskoj. Ti podaci odnose na područje cijele države, a nema podataka o iznosu naknade koju oštećenik mora platiti osobi koja bi u mjestu u kojem je tuđa pomoć i njega pružana bila sposobna pružiti takvu uslugu. Naime, tako utvrđena cijena, u pravilu, ne sadržava sve elemente koji su bitni za određivanje iznosa naknade. To zato jer podaci Hrvatske gospodarske komore imaju na umu opću prosječnu cijenu rada nekvalificiranog radnika, a ne uzimaju u obzir posebnu prosječnu cijenu takvog rada koja se postiže u djelatnosti u kojoj se pruža usluga nemedicinske tuđe pomoći. Prema tome ako se podaci, ipak, pribavljaju od Hrvatske gospodarske komore onda valja zahtijevati podatak o neto cijeni sata rada osobe u djelatnosti pružanja nemedicinske pomoći ili usluga u kućanstvu. Pružanje nemedicinske kućne pomoći je bitno slično uslugama koje pružaju kućne pomoćnice. Zato bi pri utvrđivanju iznosa naknade ponajprije valjalo pribaviti podatke o neto cijeni rada takve osobe u mjestu u kojem oštećenik živi. Ako o tome nema podataka, ta se cijena treba utvrditi pribavljanjem podataka od osoba koje pružaju takvu vrstu pomoći trećima, primjerice od ustanova koje pružaju nemedicinsku skrb osobama kojima je takva pomoć potrebna i to ponajprije na području na kojem oštećenik živi. Ako na području na kojem oštećenik živi, djeluje više pružatelja takvih usluga onda tu činjenicu valja utvrditi pribavljanjem podataka o cijeni usluge neto sata rada od dva ili po mogućnosti više pružatelja usluga, te zatim utvrditi prosječnu cijenu usluge. Osnovan je, dakle, revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava kojeg u smislu čl. 385/1. t. 3. u vezi s čl. 382/2. ZPP-a ističe tužitelj. Budući da zbog pogrešnog pravnog stajališta sudovi nižeg stupnja nisu utvrđivali cijenu sata rada pružanja nemedicinske tuđe pomoći na način kako je to rečeno u ovoj presudi, to je pobijanoj i prvostupanjskoj presudi, u dijelu u kojem je dopuštena revizija, valjalo ukinuti i predmet vratiti na ponovno suđenje istom sucu pojedincu prvostupanjskog suda (čl. 395/2. ZPP-a)¹⁶ ...Na temelju liječničkog vještačenja utvrđeno je da je tužitelju bila potrebna tuđa pomoć i njega tijekom šest mjeseci u trajanju od 5 sati dnevno i to u vrijeme prve godine liječenja, koje nije proveo u zdravstvenim ustanovama, a nakon toga trajna pomoć bar jedan sat dnevno koja se sastoji u pomoći oko pripremanja hrane, odijevanja, odlaska na preglede, kupovinu i slično, a tu pomoć su mu pružali i pružaju članovi obitelji. U takvoj činjeničnoj situaciji naknada se određuje po neto zaradi osobe koja bi u mjestu u kojem je tuđa pomoć

¹⁶ VS RH, Rev 674/2007-2

i njega pružena bila sposobna pružiti takvu uslugu i to prema cijenama u vrijeme pružanja te pomoći, jer je riječ o materijalnoj novčanoj šteti. Ako pak takva osoba ne postoji visina naknade štete određuje se prema slobodnoj ocjeni suda primjenom odredbe čl. 223. ZPP-a¹⁷ ...U ovoj parnici radi naknade materijalne štete s naslova troškova za tuđu pomoć sudovi su pravilno primijenili materijalno pravo kad su o osnovanosti glavnog tužbenog zahtjeva odlučili primjenom odredbe čl. 195/2. ZOO i tu su odredbu, kao i odredbu čl. 277. ZOO (koja uređuje obvezu plaćanja zateznih kamata) pravilno primijenili kada su tužbeni zahtjev prihvatili. U skladu s odredbom čl. 195/2. ZOO pravo na naknadu materijalne štete s naslova troškova tuđe pomoći zbog djelomične nesposobnosti za rad povrijeđenom pripada i kad tu pomoć pružaju besplatno ukućani odnosno članovi domaćinstva povrijeđene osobe. U takvom slučaju naknada se određuje u visini netto zarade osobe koja bi u mjestu u kojem je tuđa pomoć pružena bila sposobna pružiti takvu pomoć (pravno shvaćanje Građansko-privrednog odjela VS RH od 15. lipnja 1992.)¹⁸ ...Međutim, ostvario se revizijski razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354/1. ZPP-a u svezi odredbe čl. 223. ZPP-a kod odlučivanja o visini naknade za tuđu njegu i pomoć. Ta naknada se određuje prema netto zaradi osobe koja bi u mjestu u kojem je tuđa pomoć i njega pružena (u ovom konkretnom slučaju Samobor) bila sposobna pružiti takvu uslugu te tek u slučaju ako takva osoba ne postoji u Samoboru visina naknade štete se može dosuditi prema slobodnoj ocjeni primjenom čl. 223. ZPP-a¹⁹...Međutim, kada tuđu pomoć i njegu pružaju članovi obitelji – ukućani besplatno, onda se nadoknada za takovu pomoć i njegu određuje i dosuđuje po netto zaradi osobe koja bi u mjestu u kojem je tuđa pomoć pružena bila sposobna pružiti takovu uslugu, a ako takova osoba ne postoji, visina štete dosuđuje se po slobodnoj ocjeni suda primjenom čl. 223. Zakona o parničnom postupku (“Narodne novine” br. 53/91, 91/92 i 112/99 – dalje: ZPP). Na utvrđeno činjenično stanje da bi netto zarada osobe koja bi takovu pomoć pružala bila 7,25 kn po satu, pogrešno je primijenjeno materijalno pravo kada je tužitelju po satu za tuđu pomoć i njegu koju besplatno dobiva od ukućana priznato više od 7,40 kn (koji iznos priznaje tužena)²⁰...Naknada za tuđu pomoć izvorno je naknada troškova i predstavlja novčani oblik materijalne štete, tj. onaj iznos novčanih jedinica koje bi tužitelj platio trećoj osobi za pruženu uslugu tuđe pomoći. Zbog navedenog, u situaciji kada tužitelj nije imao novčanih izdataka za tuđu pomoć (nema u spisu podataka da bi tužitelj plaćao trećoj osobi naknadu za pruženu tuđu pomoć), pripada mu pravo na naknadu u visini koju bi u vrijeme pružanja usluge bio platio da je osoba koja je pružala usluge tuđe pomoći tu naknadu zahtijevala. Visina te naknade utvrđuje se prema neto zaradi osobe koja bi u mjestu u kojem je tuđa pomoć i njega pružena bila sposobna pružati takvu uslugu. Ako, pak, takva osoba ne postoji, visina naknade štete utvrđuje se prema slobodnoj ocjeni primjenom čl. 223. ZPP. Visina naknade utvrđuje se u nominalnom iznosu²¹...Tužitelju je temeljem čl. 195/1. ZOO dosuđen iznos od 800,00 kn na ime tuđe pomoći i njege, a s obzirom da mu je tuđa pomoć i njega bila potrebna 80 sati. Pravilno su sudovi nižeg stupnja cijenu jednog sata odrediti u iznosu od 10,00 kn prema visini netto zarade osobe koja bi takvu pomoć mogla pružiti u mjestu tužiteljevog prebivališta.²² ...

6. KRITIKA JUDIKATURE SUDOVA NIŽEG STUPNJA

Iako je, dakle, Vrhovni sud na sjednici svog tada postojećeg Građansko-privrednog odjela još davne 1992. usvojio pravno shvaćanje o načinu utvrđivanja cijene sata nestručne tuđe pomoći i/ili njege sukladno citiranoj sudskoj praksi, i iako bi to pravno shvaćanje, kao i citirana judikatura istog kao najvišeg suda u državi koji, u skladu s odredbom čl. 24. Zakona o sudovima²³, osigurava jedinstvenu primjenu zakona,

¹⁷ VS RH, Rev 1091/07-2

¹⁸ VS RH, Rev 1184/07-2

¹⁹ VS RH, Rev 693/2004-2

²⁰ VS RH, Rev 1218/2001-2

²¹ VS RH, Rev 333/2000-2

²² VS RH, Rev 995/2005-2

²³ Zakon o sudovima (NN 150/5 i 16/07)

ravnopravnost građana i jednakost sviju pred zakonom, na sudove niže instance trebali i morali djelovati snagom njihove uvjerljivosti i autoriteta, da to nerijetko nije tako u ovom ćemo radu prezentirati citiranjem dijelova obrazloženja nekoliko ove godine donijetih prvostupanjskih presuda različitih Općinskih sudova koji cijenu sata nestručne tuđe pomoći i/ili njege utvrđuju na pogrešan i nepravilan način, često čak i ne obrazlažući na koji su način u konkretnoj parnici utvrdili cijenu sata, što rezultira nejedinstvenom primjenom zakona, nejednakošću pravnih subjekata pred zakonom, pravnom nesigurnošću i neujednačenom sudskom praksom u pogledu ovog pravnog pitanja koja i jest temom ovog rada:...*S osnova naknade štete za tuđu pomoć i njegu drugotužiteljica potražuje iznos od 4.000,00 Kn. Uzimajući u obzir nalaz medicinskog vještaka te vremenski period potrebne tuđe pomoći i njege uz uobičajenu cijenu satnice za pružanje takove pomoći i njege, sud je u skladu sa odredbom čl. 223 ZPP-a utvrdio primjerenim postavljeni iznos na ime naknade od 4.000,00 Kn²⁴...Po vještaku dr. A. P. tužitelju je nemedicinska tuđa pomoć i njega bila potrebna od izlaska iz bolnice sat i pol dnevno u početku do pola sata na kraju trećeg tjedna, ili kada se to pretvori u sate potrebite pomoći i njege to iznosi cca 42 sata, te pomnoženo sa 12,00 kn (cijena jednog sata nemedicinske pomoći i njege) proizlazi da tužitelju s tog osnova pripada iznos od cca 500,00 kn, pa mu je taj iznos i obistinjen, a isti je odbijen sa viškom traženja u iznosu od 1.500,00 kn²⁵...Vještak smatra da je tužitelju bila potrebna tuđa pomoć i njega nakon otpusta iz bolnice 18.5.2006. kroz 3 mjeseca, odnosno sve vrijeme hodanja sa štakama bez opterećivanja ozlijeđene noge u skraćenom obliku od 3-4 sata dnevno nekvalificirane osobe. Uzimajući u obzir da je tuženik tužitelju po ovoj osnovi već isplatio 2.000,00 kn, kao i da satnica za tuđu pomoć i njegu iznosi 25,00 kn, sud je u cijelosti usvojio ovaj dio tužbenog zahtjeva te tužitelju dosudio iznos od 7.000,00 kn²⁶...Odredbom čl. 195/1. ZOO-a određeno je da onaj tko drugoga tjelesno ozlijedi ili mu naruši zdravlje, dužan je naknaditi troškove oko liječenja i druge potrebne troškove s tim u vezi. Obzirom da je tužitelju bila potrebna tuđa njega i pomoć od jedan do dva sata dnevno kroz 24 dana, a imajući u vidu traženu cijenu sata usluge tuđe njege i pomoći od 15,00 kn koga tuženici u biti i ne osporavaju izuzev paušalno visinu traženja te, obzirom da tužitelj nije dokazao veći iznos to je ovaj sud istom i dosudio iznos od 540,00 kn (tj. 1,5 sati x 24 dana x 15,00 kn) sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja pa do isplate, a za više traženo ga odbio jer tužitelj nije dokazao cijene sata iz vremena nezgode odnosno imobilizacije²⁷...Po osnovu tuđe pomoći i njege tužitelju je dosuđen iznos od 10.500,00 kn, sukladno opsegu i vremenskom trajanju tuđe pomoći, te vrsti tuđe pomoći, tj. imajući u vidu da se radi o pomoći nestručne osobe, te je ovaj vid određen temeljem cijene sata od 15,00 kn kako je to i tužitelj obračunavao, a što je sukladno važećoj sudskoj praksi²⁸...Tužitelj na ime tuđe pomoći i njege traži iznos od 1.500,00 kn, a što je realan iznos s obzirom na nalaz vještaka da je tužitelj trebao tuđu pomoć i njegu u trajanju od 3 sata dnevno tijekom 30 dana za što se po sudskoj praksi dosuđuje oko 70,00 kn po danu, što je čak i više nego što tužitelj traži, međutim dosuđeno mu je onoliko koliko traži, a to je 1.500,00 kn²⁹...Imajući u vidu dužinu trajanja potrebe za tuđom pomoći iskazanu po vještaku dr. M. D., te cijenu pružanja pomoći i njege nestručne osobe u visini od 14,00 kn po satu, a koju sud smatra dostatnom, a odredio ju je po svojoj slobodnoj ocjeni pri tome uvažavajući recentnu sudsku praksu, tužiteljici je s ovog osnova dosuđen iznos od 2.940,00 kn³⁰...Vodeći računa o mišljenju vještaka o učestalosti i trajanju potrebe za tuđom pomoći, a uzimajući u obzir satnicu za*

²⁴ OS Vinkovci, P-1048/06-55

²⁵ OS Omiš, P-213/05

²⁶ OS Osijek, P-3475/07-31

²⁷ OS Split, P-2157/01

²⁸ OS Rijeka, P-99/07

²⁹ OS Slavonski Brod, P-1993/04-27

³⁰ OS Rijeka, P-3263/05

pružanje tuđe pomoći i njege u iznosu od 15,00 Kn, utvrđenu temeljem odredbe članka 223. Zakona o parničnom postupku, sud je dosudio tužiteljici s navedene osnove iznos od 2.535,00 Kn³¹...

7. ZAKLJUČAK

S obzirom na poviše navedeno, evidentno je da je u pogledu načina utvrđivanja cijene sata nestručne tuđe pomoći i/ili njege potrebno ujednačiti sudsku praksu, kako bi se izbjegla nejedinstvena primjena zakona, nejednakost pravnih subjekata pred zakonom i pravna nesigurnost. U svjetlu činjenice da navedeno nepravilno utvrđivanje cijene sata nestručne tuđe pomoći i/ili njege nerijetko bude kao zakonito i pravilno potvrđeno pravomoćnim presudama drugostupanjskih sudova, te da je u pravilu riječ o parnicama u kojima nije dopušteno izjavljivanje redovne revizije po vrijednosnom kriteriju, smatramo da je na Vrhovnom sudu da korištenjem zakonskih ovlaštenja kojima raspolaže promptno utječe na ujednačavanje sudske prakse. Mišljenja smo da *pro futuro* isti to, kao revizijski Sud, po izjavljenim revizijama, efikasno može činiti temeljem odredbe čl. 29. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku³² koji stupa na snagu 01. listopada 2008., a kojim je na novi način normirana Odlukom³³ Ustavnog suda ukinuta odredba članka 382/1. t. 1. i 2., te st. 2. i 3., koja je prestala važiti s danom 15. srpnja 2008. Naime, novim je načinom normiranja navedene odredbe revidentima dano pravo na izjavljivanje revizije i kad je ne mogu izjaviti po odredbi čl. 382/1. t. 1. koja na identičan način kao i ukinuta odredba propisuje vrijednosni cenzus po kojem se pravo na izjavljivanje revizije stječe kada vrijednost predmeta spora pobijanog dijela presude prelazi iznos od 100.000,00 HRK, ako odluka u sporu ovisi o rješenju nekoga materijalno-pravnog ili postupovno-pravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana, primjerice ako o tom pitanju revizijski Sud još uvijek nije zauzeo shvaćanje odlučujući u pojedinim predmetima ili na odjelskoj ili općoj sjednici, a riječ je o pitanju o kojemu postoji različita praksa drugostupanjskih sudova, ako o tom pitanju revizijski Sud još uvijek nije zauzeo shvaćanje, a moglo bi se očekivati da bi u praksi drugostupanjski sudovi mogli o njemu imati različita shvaćanja, npr. zbog mogućnosti različitoga tumačenja određenih zakonskih odredaba, ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvaćanje, ali je odluka drugostupanjskog suda utemeljena na shvaćanju koje nije podudarno s tim shvaćanjem ili ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvaćanje i presuda se drugostupanjskoga suda temelji na tom shvaćanju, ali bi, osobito uvažavajući razloge

³¹ OS Rijeka, P-3441/03

³² Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (NN 84/08)

³³ US RH, br. Broj: U-I-1569/2004, U-I-305/2005, U-I-1677/2004, U-I-320/2005, U-I-1702/2004, U-I-464/2006, U-I-1904/2004, U-I-3351/2006 i U-I-2677/2004

iznijete tijekom prethodnoga prvostupanjskoga i žalbenoga postupka, zbog promjene u pravnom sustavu uvjetovane novim zakonodavstvom ili međunarodnim sporazumima, te odlukom Ustavnoga suda Republike Hrvatske ili Europskoga suda za ljudska prava, trebalo preispitati sudsku praksu, uz Zakonom propisanu obvezu stranke da u reviziji određeno naznači pravno pitanje zbog kojeg je podnijela reviziju i izloži razloge zbog kojih smatra da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana³⁴.

Rijeka, ----- 2008.

Časopisi:

Matijević, B., *ŠTETA I NAKNADA IZ OSIGURANJA*, *Intellectio iuris*, 2005.

³⁴ ZID ZPP, čl. 29.